

**АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ
"МИКРОФИН ОСИГУРАЊЕ", БАЊА ЛУКА**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршила
31. децембра 2013. године и
Извјештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1
Финансијски извјештаји:	
Биланс успјеха	2
Биланс стања	3
Извјештај о промјенама у капиталу	4
Биланс токова готовине	5
Напомене уз финансијске извјештаје	6 – 40
Прилози:	
1. Писмо руководства Друштва о презентацији података за обављање ревизије финансијских извјештаја на дан 31. децембра 2013. године	
2. Мишљење овлашћеног актуара	

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима "Микрофин осигурања" а.д., Бања Лука

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 2 до 40) акционарског друштва за осигурање "Микрофин осигурање" а.д., Бања Лука (у даљем тексту "Друштво"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2013. године, и одговарајући биланс успеха, извјештај о промјенама у капиталу и и извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових финансијских извјештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Српске, прописима Агенције за осигурање Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање друштава за осигурање, као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије, Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Правилником о садржају извјештаја независног ревизора о обављеној ревизији финансијских и других извјештаја друштава за осигурање. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодаивањима у финансијским извјештајима. Избор поступака зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјенијених рачуноводствених политика и вредновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Друштва за осигурање "Микрофин осигурање" а.д., Бања Лука на дан 31. децембра 2013. године, као и резултате његовог пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Српској и прописима Агенције за осигурање Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање друштава за осигурање.

Бања Лука, 15. април 2014. године

Овлашћени ревизор
Мирко Илић

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршила 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	Година која се завршила 31. децембра 2013.	Година која се завршила 31. децембра 2012.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Приходи од премије осигурања и други пословни приходи	5	4,551,260	3,481,264
Функционални доприноси	6	(112,383)	(81,043)
Накнаде штета из осигурања и расходи реосигурања	7	(1,625,334)	(1,274,077)
Трошкови спровођења осигурања	8	(2,683,419)	(1,959,600)
Пословни добитак		<u>130,124</u>	<u>166,544</u>
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Финансијски приходи	9	321,149	283,723
		<u>321,149</u>	<u>283,723</u>
ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Остали приходи		127,557	2
Остали расходи	10	(52,946)	(78,059)
		<u>74,611</u>	<u>(78,057)</u>
РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ – обезврјеђење обвезница			
	12	(20,020)	-
ДОБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
Порез на добитак	25	505,864	372,210
		<u>(31,719)</u>	<u>(20,725)</u>
НЕТО ДОБИТАК ПЕРИОДА			
		<u>474,145</u>	<u>351,485</u>
ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ			
Нереализовани добитици по основу финансијских средстава расположивих за продају		61,994	157,484
УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
		<u>536,139</u>	<u>508,969</u>
Зарада по акцији:			
- Обична и разрјеђена зарада по акцији	26	<u>8.62</u>	<u>6.39</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Ови финансијски извјештаји су одобрени од стране Управног одбора Друштва дана 25 марта 2014. године и биће предложени на усвајање Скупштини Друштва.

Потписано у име Микрофин осигурање а.д., Бања Лука:

Бране Ступар
Директор

Сања Бркић
Директор за сектор финансија,
рачуноводства и општих послова

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Напомене	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
АКТИВА			
Стална средства			
Некретнине и опрема	11	912,577	879,797
Нематеријална улагања	11	29,179	28,018
Инвестиционе некретнине	11	1,648,363	-
Дугорочни финансијски пласмани	12	2,965,151	3,437,696
		<u>5,555,270</u>	<u>4,345,511</u>
Текућа средства			
Потраживања по основу премије	13	267,572	235,928
Краткорочни финансијски пласмани	14	3,800,000	3,500,000
Остала потраживања	15	121,489	164,385
Залихе материјала		2,449	2,947
Дати аванси за услуге		504	46
Готовински еквиваленти и готовина	16	433,364	502,228
Активна временска разграничења	17	37,428	46,076
		<u>4,662,806</u>	<u>4,451,610</u>
УКУПНА АКТИВА		<u>10,218,076</u>	<u>8,797,121</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	18	5,500,000	5,500,000
Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају		197,200	135,206
Законске резерве		54,865	37,291
Нераспоређени добитак		706,645	651,485
		<u>6,458,710</u>	<u>6,323,982</u>
Дугорочна резервисања	20	<u>5,582</u>	<u>5,499</u>
Обавезе			
Краткорочне обавезе	21	163,617	90,574
Преносне премије	22	2,930,729	1,984,799
Резервисање за штете	23	527,540	310,501
Резервисања за превентиву	24	131,898	81,766
		<u>3,753,784</u>	<u>2,467,640</u>
УКУПНА ПАСИВА		<u>10,218,076</u>	<u>8,797,121</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	Законске резерве	Нераспоређени добитак	Укупно
Стање, 1. јануар 2012. године	5,500,000	(22,278)	12,357	733,471	6,223,550
Нето добитак периода	-	-	-	351,485	351,485
Остали добици периоду	-	157,484	-	-	157,484
Укупан нето резултат периода	-	157,484	-	351,485	508,969
Издавање из добити	-	-	24,934	(24,934)	-
Исплата дивиденде	-	-	-	(408,537)	(408,537)
Остали добици периоду	-	157,484	-	-	157,484
Стање, 31. децембар 2012. године	<u>5,500,000</u>	<u>135,206</u>	<u>37,291</u>	<u>651,485</u>	<u>6,323,982</u>
Нето добитак периода	-	-	-	474,145	474,145
Остали добици у периоду	-	61,994	-	-	61,994
Укупан нето резултат периода	-	61,994	-	474,145	536,139
Издавање из добити	-	-	17,574	(17,574)	-
Исплата дивиденде (напомена 26)	-	-	-	(401,411)	(401,411)
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>5,500,000</u>	<u>197,200</u>	<u>54,865</u>	<u>706,645</u>	<u>6,458,710</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину која се завршила 31. децембра 2013. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршила 31. децембра 2013.	Година која се завршила 31. децембра 2012.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од премије осигурања и реосигурања и примљени аванси	4,933,903	3,609,041
Остали приливи из пословних активности	119,979	21,103
Приливи од учешћа у накнади штете	19,493	244
Одливи по основу накнаде штета из осигурања и дати аванси	(876,958)	(690,462)
Одливи по основу премија реосигурања	(166,865)	(288,331)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(938,317)	(823,259)
Одливи по основу трошкова спровођења осигурања	(1,629,239)	(1,110,117)
Одливи по основу пореза на добит	-	(48,856)
Одлив по основу осталих пословних активности	-	(24,000)
Нето прилив готовине из пословних активности	1,461,996	645,363
Токови готовине из активности инвестирања		
Приливи од камата	237,368	173,264
Приливи од дивиденди и учешћа у добити	216	-
Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	(300,000)	(800,000)
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	363,641	678,195
Приливи од продаје акција	376,575	-
Приливи од продаје основних средстава	2,200	-
Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина, опреме, и нематеријалних улагања	(1,809,449)	(143,554)
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(1,129,449)	(92,095)
Токови готовине из активности финансирања		
Одливи по основу исплаћених дивиденди	(401,411)	(408,537)
Нето одлив готовине из активности финансирања	(401,411)	(408,537)
Нето (одлив)/прилив готовине	(68,864)	144,731
Готовина на почетку обрачунског периода	502,228	357,497
Готовина на крају обрачунског периода	433,364	502,228

Напомене на наредним странама чине саставни
дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Друштво за осигурање "Микрофин осигурање" а.д., Бања Лука (у даљем тексту "Друштво") основано је као акционарско друштво за обављање послова осигурања на основу Уписа у судски регистар о оснивању код Основног суда у Бањој Луци Рјешењем број 071-0-Рег-07-002909 од 27. децембра 2007. године.

Назив и сједиште Друштва је: Осигуравајуће друштво "Микрофин осигурање" а.д., Бања Лука са сједиштем у Бањој Луци, Алеја Светог Саве 59.

Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број 071-0-Рег-07-002909 од 27. децембра 2007. године у регистар Основног суда уписано је усклађивање Друштва са одредбама Закона о друштвима за осигурање ("Службени гласник РС", број 17/05), а у складу са рјешењем Агенције за осигурање РС број 05-493-5/07 од 30. децембра 2007. године којим је Друштво добило дозволу за обављање послова свих врста неживотних осигурања.

На дан 31. децембра 2013. године, Друштво је обављало послове осигурања преко Сједишта у Бањој Луци и пословних јединица у Федерацији Бих и Брчко Дистрикту.

Друштво је на дан 31. децембра 2013. године имало 57 запослених (31. децембра 2012. године: 38 запослених).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију неконсолидованих финансијских извјештаја

Приложени финансијски извјештаји Друштва за пословну 2013. годину су састављени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске

Финансијски извјештаји Друштва су припремљени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), осим ако није другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Финансијски извјештаји Друштва су приказани у формату прописаном Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09 и 120/11), као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09).

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

Друштво је приликом састављања биланса токова готовине за пословну 2013. годину користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

Друштво је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS")

(а) Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској

Приложени финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда (IAS), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања (IFRS), који су били у примјени на дан 1. јануара 2009. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске. Наиме, на основу одредби важећег Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 36/09 и 52/11), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују IAS, односно IFRS, као и Међународне стандарде ревизије (ISA), Кодекс етике за професионалне рачуновође, као и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније. .

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(а) *Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској (наставак)*

Поред наведеног, дана 15. јула 2010. године Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске ("Савез РР РС") је донио "Одлуку о почетку обавезне примјене издања МРС/МСФИ (објављених до 1. јануара 2009. године)", а на основу "Одлуке о овлашћењима за превод и објављивање" надлежне Комисије за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине од 10. марта 2006. године (Службени гласник БиХ, број 81/06), којом се таква овлашћења дају Савезу РР РС. Наведено издање IAS/IFRS је одобрено од стране Фондације одбора за Међународне рачуноводствене стандарде као званични превод на српски језик за Босну и Херцеговину (Републику Српску), Србију и Црну Гору. Према наведеној Одлуци IAS/IFRS објављени до 1. јануара 2009. године обавезно се примјењују на финансијске извјештаје сачињене и презентоване у Републици Српској за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније.

Међутим, промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојени стандарди и тумачења, издати након 1. јануара 2009. године, нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увијек нису у примјени, објелодањени су у напоменама у наставку - 2.2 (б) и 2.2 (в).

Поред наведеног, рачуноводствени прописи Републике Српске, који се примјењују за финансијске извјештаје на дан и за годину која се завршава 31. децембра 2013. године одступају од захтјева IFRS и IAS, у сљедећим материјално значајним аспектима финансијског извјештавања:

- Друштво не врши финансијско извјештавање у складу са захтјевима IFRS 4, "Уговори о осигурању". Поред тога, за потребе резервисања насталих а непријављених штета Друштво не примјењује методологију триангулације, нити методологију засновану на тесту адекватности обавеза, онако како је дефинисана у складу са захтјевима IFRS 4, "Уговори о осигурању" и праксом у пословима осигурања у Европској Унији. Друштво није примјењивало Међународни актуарски стандард теста адекватности обавеза, издатог од стране Међународне актуарске асоцијације, већ је резервисање насталих а непријављених штета вршило на начин описан у рачуноводственој политици објелодањеној у напомени 3.4, а која је заснована на интерном Правилнику о формирању и начину обрачунавања резервације за штете, одобреног од стране овлашћеног актуара Друштва. Наведени Правилник и рачуноводствена политика Друштва изведена из њега, заснована је на прописима који важе у Републици Српској и може условити значајне разлике у односу на обрачун резервисања по методологији триангулације, односно по методологији заснованој на тесту адекватности обавеза;
- Друштво обрачунава износ исправки вриједности финансијских инструмената у складу са релевантним прописима Агенције за осигурање Републике Српске (напомена 3.13). Наведена рачуноводствена политика може условити значајне разлике у односу на вредновање исправки вриједности и резервисања за процијењену ненаплативост финансијских инструмената на основу дисконтовања очекиваних будућих новчаних токова примјеном оригиналне ефективне каматне стопе у тренутку одобравања, у складу са захтјевима IAS 39 „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“;
- Друштво обрачунава износ Издвојених средства за превентиву издвајањем из бруто премија свих врста осигурања на основу интерног Правилника о превентиви, одобреног од стране овлашћеног актуара Друштва. Наведени Правилник и рачуноводствена политика Друштва изведена из њега, заснована је на прописима који важе у Републици Српској и може условити значајне разлике у односу на захтјеве IAS 37 „Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина“.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(а) *Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској (наставак)*

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Српске од IFRS и IAS могу имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Друштва, приложени финансијски извјештаји се не могу сматрати финансијским извјештајима састављеним у потпуној сагласности са IFRS и IAS.

Руководство Друштва анализира промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојене стандарде и тумачења издата након 1. јануара 2009. године, и након установљавања стандарда и тумачења који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској*

На дан објављивања ових финансијских извјештаја, доле наведени стандарди и измјене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а слједећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извјештавања, али нису званично усвојена у Републици Српској за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2013. године:

- IFRS 1 (ревидирани) "Прва примјена IFRS" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Висока хиперинфлација (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Укидање фиксних датума за оне који први пут примјењују IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Додатни изузеци за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Ограничени изузеци за упоредна објелодањивања у складу са IFRS 7 за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Државни кредити (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 2 "Исплате по основу акција" – Трансакције групних исплата у новцу по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- IFRS 3 (ревидирани) "Пословне комбинације" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Трансфер финансијске имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 11 "Заједнички аранжмани" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 13 "Одмјеравање фер вриједности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 11 "Заједнички аранжмани" и IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" - Упутство о транзицији (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској (наставак)*

- IFRS 13 "Одмјеравање фер вриједности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене ИФРС 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 11 „Заједнички аранжмани“ и IFRS 12 „Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима“ - Упутство о транзицији (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 1 "Презентација финансијских извјештаја" – Презентација ставки Осталог укупног резултата (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2012. године),
- Измјене IAS 12 "Порез на добит" – Одложени порези: Покриће основне имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2012. године),
- Измјене IAS 19 "Бенефиције запослених" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 24 "Објелодањивања о повезаним странама" - Поједностављивање захтијеваних објелодањивања за ентитете у државном власништву и појашњење дефиниције повезаних страна (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- Измјене IAS 27 "Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IAS 27 (ревидиран у 2011. години) "Појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IAS 28 (ревидиран у 2011. години) "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Приказивање" – Рачуноводствено обухватање права (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. фебруара 2010. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење" – Прихватљиве хеџинг ставке (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања ИФРС објављеног 16. априла 2009. године (IFRS 2, IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 18, IAS 36, IAS 38, IAS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања ИФРС објављеног 6. маја 2010. године (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 7, IAS 1, IAS 27, IAS 34, IFRIC 13) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- Измјене различитих стандарда "Унапријеђења IFRS (2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS објављена 17. маја 2012. године (IFRS 1, IAS 1, IAS 16, IAS 32, IAS 34), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године)
- Измјене IFRIC 14 "IAS 19 - Граница дефинисаних примања запослених, минимум захтјева фонда и њихова интеракција" - Претплата минималних захтјева фонда (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 17 "Пренос неновчаних средстава власницима предузећа" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 "Пренос средстава комитентима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 "Укидање обавеза инструментима капитала" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- IFRIC 20 "Трошкови откривке у производној фази површинских рудника" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године), и
- „Свеобухватни оквир за финансијско извјештавање 2010. године“ што представља измјену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извјештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2010. године).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(в) *Објављени стандарди и тумачења који још увијек нису ступили на снагу*

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, слједећи нови стандарди, измјене стандарда и интерпретације су биле издате али нису постале ефективне:

- IFRS 9 "Финансијски инструменти" и накнадни амандмани (датум примјене још није одређен),
- IFRS 14 "Рачуни регулаторних активних временских разграничења" (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IFRS 9 "Финансијски инструменти" и IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Обавезни датум примјене IFRS 9 и објелодањивања преласка (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2015. године),
- Измјене IFRS 10, IFRS 12 и IAS 27 – изузећа од консолидације зависних лица у складу са IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Презентација" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 36 "Обезвјеђење средстава" –Објелодањивање надокнадивог износа за нефинансијску имовину (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање – Замјена деривата и наставак рачуноводства хеџинга" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2010. - 2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24 и IAS 38), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године)
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2011. - 2013.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 13 и IAS 40), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године), и
- IFRIC 21 "Дажбине" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи од премија осталих осигурања

Приходи од премије осигурања представљају фактурисане износе премије у текућем обрачунском периоду, увећане за преносне премије на почетку године и умањене за преносне премије обрачунате на крају обрачунског периода. Приходи од премије осигурања се уносе у укупан приход у складу са роковима и периодима покривања ризика из одговарајућих уговора о осигурању.

Преносна премија (резерва за незарађене премије) се обезбјеђује да би се обухватили дијелови фактурисаних премија који се односе на приходе наредних обрачунских периода. Преносна премија се обрачунава методом "pro rata temporis" на фактурисану техничку премију осигурања. Преносна премија се не обрачунава у случајевима када се фактурисање премије врши на мјесечној основи.

Провизије и други одговарајући трошкови који се могу односити на преносне премије се не разграничавају, већ иду на терет укупног прихода периода у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Приходи по основу камата

Приходи од камата на финансијску имовину се признају када је вјероватан прилив будућих економских користи Друштво и када је износ прихода поуздано мјерљив. Приход од камата је временски разграничен и признаје се методом ефективне каматне стопе, која представља стопу која тачно дисконтује (своди) процијењене будуће новчане токове у току очекиваног вијека финансијске имовине на нето надокнадиву вриједност те имовине приликом иницијалног признавања.

3.3. Резервисања средстава за настале пријављене, а неликвидиране штете

Резервисања средстава за настале пријављене, а неликвидиране штете врше се на основу процјене износа сваке појединачне штете осим за штете за које, на основу расположиве документације, није могуће извршити такву процјену, а за које се резервација средстава врши на основу просјечне ликвидираних штете у односној врсти осигурања.

Штете у спору резервишу се у износу за који се очекује да би могао бити утврђен од стране суда.

3.4. Резервисања за настале а непријављене штете

Резервисање за настале непријављене штете се врши примјеном Методе уланчаних лjestвица (Chain Ladder Method). Друштво је извршило промјену методе обрачуна процјене резервисања у 2013. години (претходно је била Метода очекиване квоте штета), јер примјена нове методе обрачуна захтијева минимум пет година пословања у одређеној врсти осигурања за коју се врши обрачун.

Обрачунавање резерви за настале а непријављене штете по овом методу се врши на основу кумулативних података о плаћеним штетама по развојним годинама, за сваку годину настанка штета. На основу тих података израчунавају се коефицијенти пораста плаћања штета по годинама настанка и просјечни коефицијенти пораста плаћања штета за сваку развојну годину. Просјечни коефицијенти пораста плаћања штета представљају аритметичку средину коефицијената пораста плаћања штета по развојним годинама.

На основу кумулативног износа плаћања штета на крају сваке развојне године и просјека коефицијената пораста израчунавају се резерве штета по годинама плаћања и настанка штета. За сваку годину настанка штета од израчунатих износа резерви у посљедњој развојној години, одузимају се износи крајњих кумулативних плаћених штета по годинама настанка, те се тако добију процијењени износ укупних резерви по годинама настанка.

Од збира процијењених износа укупних резерви по годинама настанка у посматраном периоду одузимају се обрачунате резерве за настале пријављене штете из посматране обрачунске године, како би се добиле обрачунате резерве за настале непријављене штете у обрачунској години.

3.5. Трошкови текућег одржавања и оправки

Трошкови текућег одржавања и оправки некретнина, опреме и нематеријалних улагања исказани су у билансу успјеха у стварно насталом износу.

3.6. Прерачунавање девизних износа

Пословне промјене настале у иностраној валути су прерачунате у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути књижене су у корист или на терет биланса успјеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.7. Некретнине и опрема

Под некретнинама и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Некретнине и опрема (наставак)

Некретнине и опрема су исказани по набавној вриједности умањеној за исправку вриједности и укупне акумулиране евентуалне импаритетне губитке.

Набавке некретнина и опреме у току године евидентирају се по набавној вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по факури добављача увећана за све трошкове настале до њиховог стављања у употребу.

Добитак који настане приликом расхоровања и продаје некретнина и опреме исказује се непосредно као ванредни приход у оквиру осталих прихода. Губитак настао приликом расхоровања и продаје некретнина и опреме исказује се непосредно као ванредни расход у оквиру осталих расхода.

3.8. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Друштва чине грађевински објекти које Друштво издаје у закуп, и који су вредновани по набавној вриједности, у складу са IAS 40 „Инвестиционе некретнине”.

Друштво вреднује инвестиционе некретнине по методи набавне вриједности, умањеној за износ исправке вриједности по основу амортизације и износ исправке вриједности од импаритетних губитака.

3.9. Амортизација

Амортизација некретнина, опреме и нематеријалних улагања обрачунавала се по стопама, које су одређене тако да се неотписана вриједност некретнина, опреме и нематеријалних улагања амортизује у једнаким годишњим износима у току предвиђеног корисног вијека трајања. Амортизација се обрачунава на основицу коју чини неотписана вриједност на почетку године као и на некретнине, опрему и нематеријална улагања стављена у употребу током године.

Процијенени корисни вијек употребе које је служио као основа за обрачун амортизације и примјењене стопе у пословној 2013. години су биле сљедеће:

<u>Главне групе некретнина и опреме</u>	<u>Корисни вијек (година)</u>	<u>Стопа (%)</u>
Компјутери и компјутерска опрема	5	20%
Грађевински објекти	50	2%
Инвестиционе некретнине	30-50	2%-3.33%
Остала опрема	3-8	12.5%-33.3%
Канцеларијски намјештај	8	12,5%
Аутомобили	3-5	20%-33.3%
Софтвере за рачунаре	5	20%

3.9. Финансијска имовина

Сва финансијска имовина се признаје, односно престаје се признавати на датум трговања кад је купопродаја финансијског средства дефинисана уговореним датумом испоруке финансијског средства у роковима утврђенима према конвенцијама на предметном тржишту, и иницијално је мјерена по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове. Финансијска имовина је класификована у сљедеће категорије: финансијска имовина "расположива за продају", "у посједу до доспијећа", те "дати кредити и потраживања". Класификација зависи од природе и сврхе финансијске имовине, и одређена је у тренутку иницијалног признавања.

Метода ефективне каматне стопе

Метода ефективне каматне стопе је метода обрачуна амортизованог трошка финансијске имовине и распоређивања прихода од камата током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будућа новчана примања кроз очекивани вијек трајања финансијске имовине, или гдје је то могуће, краћег периода.

Приходи се признају на бази ефективне камате стопе за дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности кроз биланс успјеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Финансијска имовина

Финансијска имовина која се држи до доспијећа

Мјенице и обвезнице са фиксним или одредивим плаћањима и фиксним роком доспијећа, за које Друштво има позитивну намјеру и могућност да их чува до доспијећа, класификују се као имовина у посједу до доспијећа. Књиже се и по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе, умањеном за умањење вриједности, са приходом који се признаје на бази ефективног прихода.

Финансијска имовина расположива за продају

Финансијска имовина расположива за продају састоји се од инвестиције у инструменте капитала предузећа и осталих правних лица чије се акције котирају на активном тржишту и воде се по фер вриједности на крају сваког извјештајног периода. Улагања за која није могуће реално утврдити фер вриједност се мјере по трошку. Добици и губици који настају због промјене фер вриједности директно утичу на капитал, односно на ревалоризационе резерве од инвестиција, са изузетком умањења за импаратетне губитке, камате обрачунате користећи метод ефективне каматне стопе и добит или губитак на монетарну имовину од курсних разлика, који се директно признају у добитак или губитак периода. Када се таква имовина продаје, или је изложена трајном смањењу вриједности, кумулативна добит или губитак претходно остварен у ревалоризационим резервама за улагања је укључен у приходе и расходе периода.

Фер вриједност финансијских средстава расположивих за продају изражених у страниј валути се одређује у тој валути и прерачунава се по важећој курсној стопи на дан биланса стања. Промјена у фер вриједности која се може приписати промјенама курса и која резултира промјени амортизованог трошка средства, признаје се у билансу успјеха, док се остале промјене признају као промјене у капиталу.

Дати кредити и потраживања

Потраживања, кредити и остала потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која не котирају на активном тржишту класификују се као кредити и потраживања. Кредити и потраживања вреднују се по амортизованом трошку, примјеном методе ефективне каматне стопе, умањени за процијењено умањење вриједности, а у складу са Правилником о начину процијењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање (напомена 3.12). Приход од камате се признаје примјеном ефективне каматне стопе, осим у случају краткорочних потраживања, гдје би признавање прихода било нематеријално.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вриједности кроз биланс успјеха, процијењена је за индикаторе умањења на сваки датум извјештаја о финансијском положају. Финансијска имовина је умањена тамо гдје је доказано да су, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процијењени будући новчани токови инвестиције измијењени.

За акције које не котирају на берзи а класификоване су као расположиве за продају, значајан или продужен пад у фер вриједности вриједносног папира испод његовог трошка сматра се објективним доказом умањења.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Финансијска имовина (наставак)

Умањења финансијске имовине (наставак)

За сву осталу финансијску имовину, укључујући откупиве хартије од вриједности класификоване као расположиве за продају, и потраживања по финансијском зајму, објективан доказ умањења може укључити:

- значајне финансијске тешкоће издаваоца или корисника; или
- пропуст или делинквенција у отплати камате или главнице; или
- могућност да ће дужник доћи у стечај или финансијску реорганизацију.

Што се тиче хартија од вриједности - улагања расположивих за продају, губици од умањења претходно признати кроз биланс успеха се не поништавају кроз биланс успеха. Било које увећање у фер вриједности након губитка умањења је признато директно у капитал.

Престанак признавања финансијске имовине

Друштво ће престати признавати финансијску имовину само када уговорна права на новчане токове од финансијске имовине истекну; или ако пренесе финансијску имовину, па самим тим и све ризике и награде од власништва средства на други субјект. Ако Друштво не пренесе нити задржи суштински све ризике и поврате од власништва и задржи контролу над финансијском имовином, Друштво наставља да признаје финансијску имовину.

3.10. Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизованој вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

3.11. Обезвјеђење вриједности сталних средстава

На дан биланса стања, руководство Друштва анализира вриједности некретнина, опреме, нематеријалних улагања, и инвестиционих некретнина приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно некретнину и опрему, постоји обезвјеђење, надокнадиви износ тог средстава се процјењује како би се утврдио износ обезвјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезвјеђење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезвјеђење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезвјеђење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезвјеђење. Поништење обезвјеђења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезвјеђења третира као повећање ревалоризационе резерве.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Обезврјеђење вриједности сталних средстава (наставак)

На дан 31. децембра 2013. године, на основу процене руководства Друштва, не постоје индикације да је вриједност инвестиционих некретнина, нематеријалних улагања, некретнина или опреме обезврјеђена.

3.12. Процјењивање позиција активе

Друштво врши процјењивање позиција активе у складу са Правилником о начину процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 10/09, у даљем тексту: Правилник).

Позиције активе класификују се у категорије, зависно од степена наплативости, који се одређује на основу броја дана колико је прекорачен рок доспијећа, процене финансијског положаја дужника и квалитета инструмената обезбјеђења наплате. Резервисања за потенцијалне губитке терете резултат пословања Друштва.

У складу са Правилником, сва потраживања Друштва разврставају се у сљедеће категорије:

- 1) прва категорија:
  - а) потраживања од дужника чија је финансијска способност задовољавајућа по свим критеријумима,
  - б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује благовремено, а изузетно с доцњом до три мјесеца;
- 2) друга категорија:
  - а) потраживања од дужника чија финансијска способност није задовољавајућа, али се не очекује њено погоршање, осим потраживања од несолвентног и неликвидног дужника,
  - б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом до пет, а изузетно с доцњом до шест мјесеци;
- 3) трећа категорија:
  - а) потраживања од дужника чија финансијска способност није задовољавајућа посебно ако се узме у обзир критеријум солвентности или ликвидности,
  - б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом до седам, а изузетно с доцњом до девет мјесеци;
- 4) четврта категорија:
  - а) потраживања од дужника у стечају или од дужника за кога се основано може очекивати да ће над њим бити отворен стечај,
  - б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом од преко девет мјесеци,
  - в) потраживања од дужника који обавезе по основу премије неживотног осигурања неплаћа послје истека периода осигурања, а ако је тај период дужи од једне године, не плаћа их послје истека годину дана од започињања периода осигурања за ту годину,
  - г) потраживања од дужника који обавезе по основу премије реосигурања не плаћа послје истека периода реосигурања, а ако је тај период дужи од једне године, не плаћа их послје истека годину дана од започињања периода реосигурања за ту годину,
  - д) потраживања од лица које је повезано лице с друштвом за осигурање, а која би иначе била класификована у другу или трећу категорију.

Износ резервисања за потенцијалне губитке добија се примјеном сљедећих процената на бруто износ потраживања од комитената:

Категорија	% резервисања
Прва категорија	5% -10%
Друга категорија	25% - 50%
Трећа категорија	50% - 75%
Четврта категорија	100%

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.13. Издвојена средства за превентиве

Издвојена средства за превентиве формирају се издвајањем из бруто премија свих врста осигурања. Издвојена средства за превентиву се могу користити за потребе превентиве у складу са интерним актом и прописима за превентиву као и европским стандардима донијетим од стране Европског комитета осигурања.

3.14. Порез на добитак

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно умањења за улагања у машине и опрему за обављање дјелатности извршене у току године, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске предвиђају могућност умањења пореске основице за износе улагања у некретнине, постројења и опрему за обављање властите производне дјелатности и за износе плаћеног пореза на доходак и доприноса на лична примања за виш од 30 новозапослених радника на крају пословне године.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за поврат пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дужи од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према извјештају о финансијском положају - билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основице потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине. Чланом 25 наведеног Закона услуге осигурања и реосигурања су ослобођене плаћања пореза на додату вриједност.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.15. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из нето зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина

У складу са Појединачним колективним уговором, Друштво је у обавези да исплати отпремнине, радницима који су закључили уговор о раду на неодређено вријеме, приликом одласка у пензију у висини три просјечне плате Друштва или три просјечне плате радника, ако је то за њега повишије. Као основица за обрачун узима се највећа мјесечна плата остварена у посљедњих 12 мјесеци прије остваривања права на пензију. На основу IAC 19 "Накнаде запосленима" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају. У складу са наведеним, Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2013. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 6.73% годишње, пројектовани раст зарада 7% годишње, године радног стажа за одлазак у пензију – 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

3.16. Лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мјери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Друштво као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од закупа) признаје се примјеном линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговарањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Друштво као корисник лизинга

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за вријеме трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства. Потенцијалне накнаде настале на основу оперативног лизинга признају се као трошак у периоду у којем су настале.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Процјене и претпоставке се стално преиспитују. Измјене књиговодствених процјена признају се у периоду измјене уколико се односе само на тај период или у периоду измјене у будућим периодима уколико измјена утиче на текући и будуће периоде.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвесности при давању процјене на дан биланса стања, која носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у наредном тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки.

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан састављања финансијских извјештаја руководство Друштва анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индиција да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процијењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Исправка вриједности потраживања

Друштво обрачунава обезврјеђење сумњивих потраживања у складу са одредбама Правилника о начину процијењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 10/09) (напомена 3.9 и 3.12), као и на основу процјене руководства Друштва засноване на историјском искуству. Руководство вјерује да није потребна додатна исправка вриједности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извјештајима.

Процјена резерви штета за настале непријављене штете

Резервисања за настале непријављене штете су процијењена уз помоћ актуарских метода. Извори података коришћених приликом обрачуна резервисања су интерни, преузети из детаљних анализа које се редовно проводе од стране Друштва. Тежиште пажње је на текућим трендовима, а кад у ранијим годинама није било довољно информација које су потребне за поуздану процјену развоја штета, користе се разумне претпоставке.

Резерве за настале непријављене штете се базирају на обрачунима које се раде за сваку врсту осигурања посебно. За сваку врсту осигурања користе се статистички подаци о штетама у више задњих година. За израчун резервисања се користи метода очекиване квоте штета. Руководство верује да нису потребна додатна резервисања, изузев већ приказаних у финансијским извјештајима.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности оних средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и у случајевима када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. Правична вриједност за ове потребе се дефинише као вриједност по којој се средство може реализовати, или обавеза измирити, на добровољној бази између субјеката који су упознати са стањем тих средстава, односно обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Правична (фер) вриједност (наставак)

Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у условима купопродаје финансијских инструмената пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Сходно томе, у таквом окружењу није могуће поуздано утврдити правичну вриједност. По мишљењу руководства Друштва, износи у финансијским извјештајима одражавају правичну вриједност која је у датим околностима највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

5. ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈЕ ОСИГУРАЊА И ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршила	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Фактурисана премија осигурања :		
- Необавезна осигурања	1,979,457	1,885,652
- Обавезна осигурања	3,033,758	1,863,594
Фактурисана премије саосигурања	-	960
Промјене преносне премије (напомена 22)	(945,930)	(585,709)
Приход од регреса неживотног осигурања	33,070	18,619
Приход од провизија из реосигурања	46,050	66,491
Приход од учешћа у накнади штета из реосигурања	19,494	244
Приход од смањења резервисања за штете	294,039	229,763
Приход од закупа	47,339	1,650
Приход од зелених картона	43,983	-
	<u>4,551,260</u>	<u>3,481,264</u>

6. ФУНКЦИОНАЛНИ ДОПРИНОСИ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршила	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Допринос Заштитном фонду	36,722	18,377
Допринос Бироу зелене карте БиХ	17,504	20,840
Допринос за превентиву (напомена 24)	50,132	37,493
Ватрогасни допринос	8,025	4,333
	<u>112,383</u>	<u>81,043</u>

7. НАКНАДЕ ШТЕТА ИЗ ОСИГУРАЊА И РАСХОДИ РЕОСИГУРАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршила	
	31. децембра	
	2013.	2012.
Ликвидиране штете	876,958	690,462
Расходи по основу реосигурања	237,298	353,389
Промјене у резервама за штете	511,078	230,226
	<u>1,625,334</u>	<u>1,274,077</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

8. ТРОШКОВИ СПРОВОЂЕЊА ОСИГУРАЊА

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	922,066	765,755
Трошкови производних услуга, рекламе и пропаганде	836,787	610,776
Репрезентација	37,118	35,245
Трошкови осигурања	4,735	5,921
Трошкови платног промета	12,126	10,858
Остале финансијске услуге	207,357	91,755
Непроизводне услуге	98,110	67,454
Остали нематеријални трошкови	20,141	2,712
Трошкови материјала, горива и енергије	108,703	95,104
Трошкови амортизације	124,576	82,860
Трошкови пореза и доприноса	23,977	18,320
Трошкови провизија	13,214	9,373
Резервисања за бенефиције запослених	83	166
Остали лични расходи и накнаде	274,426	163,301
	<u>2,683,419</u>	<u>1,959,600</u>

Остале финансијске услуге у износу од 207,357 Конвертибилних марака се односе на трошкове камата, настале на основу уговора о техничко пословној сарадњи потписаног између Друштва и МКД „Микрофин“, Бања Лука,. Према наведеном уговору, ради стимулације продаје услуга осигурања, корисници полиса осигурања подижу кредит код МКД Микрофин за потребе плаћања полиса осигурања, и плаћају износ у целини, док Друштво се обавезује да плаћа износ камате МКД Микрофин.

9. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од камата на трансакционе рачуне	1,027	644
Приходи од камата на депозите	239,073	227,245
Приходи од камата на обвезнице	80,154	55,834
Приходи од камата по основу зајма	679	-
Приходи од дивиденде	216	-
	<u>321,149</u>	<u>283,723</u>

10. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Расходи од исправке потраживања	51,571	65,782
Губици од продаје хартија од вриједности	-	9,416
Остали расходи	1,375	2,861
	<u>52,946</u>	<u>78,059</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

11. ОПРЕМА, ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Грађевински објекти	Опрема	У Конвертибилним маркама 2013. и 2012. година		
			Укупно некретнине и опрема	Инвестици- оне некретнине	Немате- ријална улагања
Набавна вриједност					
Стање, 1. јануар 2012. године	729,975	192,977	922,952	-	63,917
Набавке у току године	-	130,087	130,087	-	13,467
Стање, 31. децембар 2012. године	<u>729,975</u>	<u>323,064</u>	<u>1,053,039</u>	<u>-</u>	<u>77,384</u>
Стање, 1. јануар 2013. године	729,975	323,064	1,053,039	-	77,384
Набавке у току године	-	115,438	115,438	1,679,947	14,063
Отписи или продаја	-	(9,745)	(9,745)	-	-
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>729,975</u>	<u>428,757</u>	<u>1,158,732</u>	<u>1,679,947</u>	<u>91,447</u>
Исправка вриједности					
Стање, 1. јануар 2012. године	22,570	80,596	103,166	-	36,582
Амортизација за текућу годину	14,599	55,477	70,076	-	12,784
Стање, 31. децембар 2012. године	<u>37,169</u>	<u>136,073</u>	<u>173,242</u>	<u>-</u>	<u>49,366</u>
Стање, 1. јануар 2013. године	37,169	136,073	173,242	-	49,366
Амортизација за текућу годину	14,600	65,490	80,090	31,584	12,902
Отписи и продаја	-	(7,177)	(7,177)	-	-
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>51,769</u>	<u>194,386</u>	<u>246,155</u>	<u>31,584</u>	<u>62,268</u>
Садашња вриједност					
- 31. децембар 2013. године	<u>678,206</u>	<u>234,371</u>	<u>912,577</u>	<u>1,648,363</u>	<u>29,179</u>
- 31. децембар 2012. године	<u>692,806</u>	<u>186,991</u>	<u>879,797</u>	<u>-</u>	<u>28,018</u>

На дан 31. децембра 2013. године Друштво нема хипотека, нити залога над својом сталном имовином.

У току 2013. године, Друштво је купило двије некретнине (у Бања Луци и Добоју), укупне вриједности од 1,679,947 Конвертибилних марака. Некретнина у Бања Луци набавне вриједности од 1,457,219 Конвертибилних марака и површине 2,085 квадратних метара, купљена је за потребе издавања и остваривања прихода од закупа - издата је друштву ABC Auto д.о.о. Бања Лука. Друга купљена некретнина је укупне вриједности 222,728 Конвертибилних марака, површине 142 квадратних метара, и издата је у закуп филијали MF Ванке у Добоју. Обје наведене некретнине су класификоване као инвестиционе некретнине, у складу са IAS 40 "Инвестиционе некретнине".

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

12. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочно орочени депозити:		
MF banka a.d., Бања Лука	800,000	1,300,000
Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука	300,000	-
Нова банка а.д., Бања Лука	400,000	-
NLB Razvojna banka a.d., Бања Лука	-	400,000
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	-	200,000
	<u>1,500,000</u>	<u>1,900,000</u>
Хартије од вриједности које се држе до доспијећа:		
Обвезнице Владе Републике Српске (год. каматна стопа 2.5%)	181,354	194,910
Обвезнице Општине Шамац (год. каматна стопа 5.90%)	-	20,020
Обвезнице Општине Лакташи (год. каматна стопа 5.75%)	1,726	5,177
Обвезнице Општине Брод (год. каматна стопа 6.75%)	14,470	16,192
Обвезнице Атлантик бб (год. каматна стопа 7.20%)	5,291	8,520
	<u>202,841</u>	<u>244,819</u>
Хартије од вриједности расположиве за продају:		
Метал а.д., Градишка	3,572	4,457
ЗИФ Зептер фонд а.д., Бања Лука	23,907	21,301
Fratello Trade а.д., Бања Лука	6,277	9,633
ОИФ Микрофин Плус Бања Лука	280,622	195,239
Обвезнице Општине Шипово	17,833	19,323
Обвезнице Владе Републике Српске (год. каматна стопа 1.5%)	545,607	716,952
	<u>877,818</u>	<u>966,905</u>
Резервни Фонд Бироа Зелене карте БиХ	355,606	325,972
Дугорочни зајам	28,886	-
	<u>384,492</u>	<u>325,972</u>
	<u>2,965,151</u>	<u>3,437,696</u>

Дугорочно орочени депозити код пословних банака су орочена на период од 18 до 24 мјесеца, са каматном стопом од 3.20% до 4.80% годишње.

Дугорочни зајам новца у износу од 28,886 Конвертибилних марака се односи на закључен уговор о зајму са друштвом "TRSS- KOMMERCE" д.о.о., Приједор на укупан износ зајма од 50,000 Конвертибилних марака. Зајам је одобрен на двије године, по каматној стопи од 2% годишње, а мјесечне рате износе 2,083 Конвертибилних марака.

13. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРЕМИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања за премију осигурања	489,854	411,798
Потраживања за премију саосигурања	-	960
Минус: Исправка вриједности потраживања за премију	(222,282)	(176,830)
	<u>267,572</u>	<u>235,928</u>

14. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Текућа доспећа дугорочних депозита:		
UniCredit Bank а.д., Бања Лука	200,000	-
MF banka а.д., Бања Лука	3,100,000	2,700,000
Pavlovic International Banka а.д., Бања Лука	100,000	-
Нуро Alpe-Adria-Bank а.д., Бања Лука	-	300,000
NLB Razvojna banka а.д., Бања Лука	400,000	-
Nova banka а.д., Бања Лука	-	500,000
	<u>3,800,000</u>	<u>3,500,000</u>

Краткорочно орочена новчана средства код пословних банака се односе се на текућа доспијећа дугорочних депозита који су орочени на период од 13 до 24 мјесеца, са каматном стопом од 3.90% до 4.80% годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

15. ОСТАЛА ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања за камату	111,711	125,682
Потраживања за претплаћени порез на добит	-	27,827
Потраживања од учешћа у накнади штета	-	-
Потраживања по основу регреса	3,224	531
Остала потраживања	5,844	7,723
Потраживања од запослених	710	2,622
	<u>121,489</u>	<u>164,385</u>

16. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Жиро рачун	430,288	497,832
Девизни рачуни	1,423	2,502
Благајна	1,653	1,894
	<u>433,364</u>	<u>502,228</u>

17. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Разграничени плаћени трошкови реосигурања до једне године	35,724	44,932
Остала АВР	1,704	1,144
	<u>37,428</u>	<u>46,076</u>

18. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Капитал Друштва формиран је у складу са Одлуком о оснивању и Статутом, откупом оснивачких акција од стране оснивача из почетног фонда сигурности.

Друштво је у току 2008. године извршило уплату основног капитала и Рјешењем Основног суда у Бањој Луци 071-0-Рег-07-002909 од 27. децембра 2007. године основни капитал уписан у судском регистру износи 3,000,000 Конвертибилних марака. Овим уписом у судски регистар Друштво је, за обављање послова осталих осигурања, оснивачки капитал ускладило са чланом 49. Закона о друштвима за осигурање Службени гласник РС, број 17/2005.

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембра 2013. године је сљедећа:

Акционари	Број акција	У Конвертибилним маркама	У %
МКД „Микрофин“ д.о.о., Бања Лука	28,691	2,869,100	52.1655
Кузмановић Мишо	11,534	1,153,400	20.9709
Кременовић Александар	5,000	500,000	9.0909
Антонијевић Александар	1,133	113,300	2.0600
Остали акционари	8,642	864,200	15.7127
УКУПНО	<u>55,000</u>	<u>5,500,000</u>	<u>100</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

18. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ (наставак)

Номинална вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2013. године износи 100 Конвертибилних марака. Према подацима са Бањалучке берзе, тржишна вриједност акција Друштва на дан 31. децембра 2013 године била је идентична њеној номиналној вриједности.

Зарада по акцији је приказана у напмени 26 уз финансијске извјештаје.

19. ГАРАНТНИ ФОНД И БАЗИЧНИ КАПИТАЛ

У Конвертибилним маркама
31. децембар
2013.

Акцијски капитал	5,500,000
Пренесена добит	232,500
Законске резерве	54,865
Нематеријална улагања	(29,179)
Базични капитал:	5,758,186
Неликвидна средства	(355,605)
Расположиви капитал	5,402,581
Гарантни фонд	5,000,000
Више базичног капитала	758,186

Базични капитал, обрачунат у складу са Правилником о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштава за осигурања (Сл. гласник РС, број 103/12), на дан 31. децембра 2013. године у износу од 5,758,186 Конвертибилне марке представља вриједност акцијског капитала, увећану за пренесену добит и законске резерве са стањем на дан 31. децембра 2013. године и умањену за вриједност нематеријалних улагања са стањем на дан 31. децембра 2013. године. Расположиви капитал са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 5,402,581 Конвертибилну марку представља базични капитал умањен за неликвидна средства.

На дан 31. децембра 2013. године остварени базични капитал је био већи од минималног гарантног фонда дефинисаног чланом 52. и 53. Закона о друштвима за осигурање, који за Друштво износи 5,000,000 Конвертибилних марака.

20. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 5,582 Конвертибилних марака (31. децембар 2012. године: 5,499 Конвертибилних марака) се односе на резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Друштва на отпремнине у складу са IAC 19 "Бенефиције за запослене". Основне претпоставке коришћене приликом обрачуна наведених резервисања објелодањене су у напмени 3.16.

Кретања на обавезама за бенефиције за запослене у пословној 2013. и 2012. години, су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	31. децембар	
	2013.	2012.
Резервисања за бенефиције запослених:		
Стање на почетку године	5,499	5,333
Издвајање на терет расхода	83	166
Стање на крају године	5,582	5,499

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

21. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2013.	2012.
Добављачи у земљи и у иностранству	41,970	42,760
Обавезе за премију реосигурања	42,523	27,602
Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	8,363	2,996
Обавезе за порез на добит	3,892	-
Обавезе за доприносе на зараде	10,731	62
Обавезе за нето зараде	19,575	-
Обавезе за уговоре о дјелу	11,870	-
Обавезе за остала лична примања	4,102	-
Обавезе за порезе на зараде	2,175	-
Остале краткорочне обавезе	18,416	17,154
	<u>163,617</u>	<u>90,574</u>

22. ПРЕНОСНЕ ПРЕМИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	31. децембар	
	2013.	2012.
Стање на почетку године	1,984,799	1,399,090
Повећање преносне премије (напомена 5)	945,930	585,709
Стање на крају године	<u>2,930,729</u>	<u>1,984,799</u>

23. РЕЗЕРВИСАЊЕ ЗА ШТЕТЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2013.	2012.
Резервисање за пријављене, непријављене штете и судске штете	527,540	310,501
	<u>527,540</u>	<u>310,501</u>

24. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ПРЕВЕНТИВУ

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	2013.	
	2013.	2012.
Стање на почетку године	81,766	68,273
Издвајање на терет расхода (напомена 6)	50,132	37,493
Коришћење средстава превентиве	-	(24,000)
Стање на крају године	<u>131,898</u>	<u>81,766</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

25. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

(а) Компоненте пореза на добит

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Текући порез на добитак	31,719	20,725
	<u>31,719</u>	<u>20,725</u>

**(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије
опорезивања и прописане пореске стопе**

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
<i>Добитак, прије опорезивања</i>	505,864	372,210
Порез на добитак по стопи од 10%	50,586	37,221
<i>Порески ефекат расхода/прихода који нису признати код одређивања опорезиве добити:</i>		
- приходи од камата на депозите у банкама	(30,469)	(27,941)
- исправке вриједности потраживања	5,157	6,578
- непризнати дио трошкова репрезентације	2,811	2,542
- остало	3,634	2,325
<i>Порез на добитак</i>	<u>31,719</u>	<u>20,725</u>
<i>Ефективна пореска стопа</i>	<u>6%</u>	<u>6%</u>

26. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Нето добитак обрачунског периода	474,145	351,485
Просјечан пондерисан број издатих акција	55,000	55,000
Обична и разрјеђена зарада по акцији	<u>8.62</u>	<u>6.39</u>

Дана 3. јуна 2013. године Скупштина Друштва је донијела двије Одлуке о расподјели добити из 2011. и 2012. године у укупном износу од 418,985 Конвертибилних марака (401,411 Конвертибилних марака за исплату дивиденде и 17,574 Конвертибилне марке издвојено у законске резерве Друштва).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

27. ИНТЕРНИ ОДНОСИ

Повезана лица Друштва у току пословне 2013. године, као и на дан 31. децембра 2013. године су била:

1. МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука
2. MF banka а.д., Бања Лука
3. MF Software д.о.о., Бања Лука
4. АБЦ Ауто д.о.о., Бања Лука

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
БИЛАНС СТАЊА		
АКТИВА		
<i>Потраживања по основу премије</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	-	-
MF banka а.д., Бања Лука	-	170
<i>Остала потраживања</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	58,524	-
MF banka а.д., Бања Лука	5,100	-
<i>Новчана средства и депозити</i>		
MF banka а.д., Бања Лука	4,228,992	4,319,299
<i>Потраживања за камату</i>		
MF banka а.д., Бања Лука	103,780	116,387
Укупно актива	4,396,396	4,435,856
ПАСИВА		
<i>Резервисања за преносне премије</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	97,809	94,559
MF Software д.о.о., Бања Лука	1,808	1,797
MF banka а.д., Бања Лука	31,213	28,548
АВС Ауто д.о.о., Бања Лука	347	-
<i>Обавезе према добављачима</i>		
MF Software д.о.о., Бања Лука	-	-
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	12,170	7,160
Укупно пасива	143,347	132,064
Потраживања, нето	4,253,049	4,303,792

	У Конвертибилним маркама	
	За годину која се завршава	
	31. децембра 2013.	2012.
БИЛАНС УСПЈЕХА		
ПРИХОДИ		
<i>Фактурисана премија</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	142,595	131,577
MF Software д.о.о., Бања Лука	3,834	4,169
MF banka а.д., Бања Лука	73,314	65,865
АВС Ауто д.о.о., Бања Лука	736	-
<i>Приходи од камата</i>		
MF banka а.д., Бања Лука	183,197	166,137
<i>Промјена преносне премије</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	(3,250)	6,534
MF Software д.о.о., Бања Лука	(11)	194
MF banka а.д., Бања Лука	(2,665)	(19,767)
АВС Ауто д.о.о., Бања Лука	(347)	-
<i>Приходи од закупа</i>		
MF banka а.д., Бања Лука	1,439	-
АВС Ауто д.о.о., Бања Лука	45,900	-
Укупно приходи	444,742	354,709

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

27. ИНТЕРНИ ОДНОСИ (Наставак)

	У Конвертибилним маркама За годину која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
БИЛАНС УСПЈЕХА (наставак)		
РАСХОДИ		
<i>Трошкови одржавања хардвера и софтвера</i>		
MF Stoftware д.о.о., Бања Лука	(61,703)	(73,839)
<i>Трошкови закупа рекламе</i>		
ABC Auto д.о.о., Бања Лука	(24,000)	-
<i>Трошкови провизија и накнада</i>		
МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука	(207,357)	(91,755)
MF Banka а.д., Бања Лука	(8,123)	(6,765)
Укупно расходи	(301,183)	(172,359)
Приходи, нето	143,559	182,350

Накнаде члановима Управе и другим особама на кључним руководећим положајима биле су:

	У Конвертибилним маркама Година која се завршава 31. децембра	
	2013.	2012.
Бруто плате	186,467	207,273
Остале накнаде	4,293	5,244
Накнаде Управном одбору	30,846	23,880
	221,606	236,397

У току 2011. године Друштво, већински акционар Друштва (МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука) и повезано друштво (МФ банка а.д., Бања Лука) су потписали оквирни Уговор о пословној техничкој сарадњи, ради успјешнијег наступања на тржишту, унапређења продаје услуга/производа и повећања обима пословања, боље организације пласмана својих производа, те рентабилнијег и рационалнијег пословања.

Сарадња Друштва са већинским акционаром (МКД Микрофин д.о.о., Бања Лука) се, поред осталог, испољава и кроз полисе осигурања које су саставни дио уговора о кредиту МКД Микрофин.

У 2013. години МКД Микрофин се појављивао и као осигураник Друштва тако да су запослени, возила и објекти МКД Микрофин били осигурани код Друштва. Премија осигурања која је плаћена од стране МКД Микрофин према Друштву је била одређена у складу са важећим условима и тарифама према којим послује Друштво према трећим лицима Ефекат ових трансакција у приходима од МКД Микрофин је у 2013. години износио око 140 хиљада КМ.

Такође, у складу са Уговором о пословно техничкој сарадњи која се заснива на обостраној користи уговорених страна Друштво и МКД Микрофин, кроз продају производа/услуга Друштва, путем намјенског кредита које пласира давалац кредита МКД Микрофин, Друштво је у складу са овим уговором од клијената остварило приходе од премије ауто одговорности у износу од око 1,1 мил. КМ, што износи 35% укупне премије аутоодговорности, а расходе дефинисане уговором у износу од око 200 хиљада КМ.

Друштво је са МФ банком а.д. Бања Лука у 2013. години имало пословну сарадњу кроз заједничко наступање на тржишту у акцијској продаји производа МФ банке и Друштва - штедног улога са полисом осигурања имовине, незгоде или путно здравственог осигурања, под називом 5+ за физичка лица-грађане, клијенте Друштва и МФ банке.

Поред ових трансакција, Друштво је (као и код осталих банака), вршило орочење својих средстава и код МФ банке, пре чему је Друштву остварило укупан приход од камате у 2013. години од око 183 хиљаде КМ по каматним стопама које су у складу са важећим условима МФ банке и који су примјењиви и на трећа лица.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

28. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА

Друштво закључује активне уговоре о осигурању којима се ризик осигурања преноси са клијената на Друштво, као и пасивне уговоре о реосигурању којима се ризик осигурања преноси са Друштва на реосигураватеље.

По својој природи сваки појединачан ризик осигурања је случајан и непредвидив. Код пружања једне или више врста осигурања, основни ризик произилази из чињенице да укупна штета и накнада плаћена по уговору пређу износ премије или преузетих обавеза по поједином ризику, због учесталости или величине штета.

28. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА

Основни видови осигурања су: осигурање од незгоде, осигурање имовине, осигурање од аутоодговорности, потпуно осигурање моторног возила (каска), осигурање робе у транзиту и путничко (здравствено) осигурање.

Друштво преноси дио ризика, који се односи на осигурање имовине, на реосигураватеља. За одређене врсте осигурања максимална изложеност ризику је ограничена кроз уговоре о осигурању од незгоде, као и од кумулативне штете, у зависности од потребе која произилази из овог одређеног ризика.

Управљање ризиком осигурања има за циљ да омогући Друштву остварење добити на начин да се не угрозе основни интереси осигураника, корисника осигурања и других поверилаца, као ни стабилност пословања.

Друштво непрекидно прати сопствену изложеност ризику осигурања, што обухвата препознавање, процјењивање и мјерење ризика, те на основу тога доношење одговарајућих одлука и предузимање конкретних активности. Праћење кључних показатеља који су од значаја за управљање ризиком унапријеђено је како у погледу обухватности, тако и по питању поузданости.

Редовни пословни извјештаји за руководство Друштва садрже сљедеће информације:

- остварене пословне резултате - у односу на планове, циљеве и стандарде,
- показатеље реализације премије и штета по линијама производа,
- маргину солвентности, гарантну резерву, техничке резерве и
- структуру и адекватност улагања техничких резерви,
- анализе адекватности резервисаних штета и
- друге показатеље управљања ризицима утврђене прописима.

Реосигурање и саосигурање

Према Правилнику о условима и начину саосигурања и реосигурања вишкове ризика изнад сопственог самопридржаја Друштво пласира у реосигурање или у саосигурање. Самопридржај је дио ризика који Друштво може покрити сопственим средствима, али тако да исплатом штета остане солвентно.

Највећи износ до кога Друштво може својим средствима покривати обавезе из уговора о осигурању утврђује се Одлуком о утврђивању максималног самопридржаја и расподјели ризика. Одлука о максималном самопридржају биће доносена сваке године од стране Управног одбора друштва, а на приједлог стручне службе прибаве осигурања за наредну годину.

Фактори који одређују самопридржај су финансијски капацитет и технички капацитет. Финансијски капацитет Друштва су резерве којима оно располаже. Технички капацитет је одређен величином и структуром портфеља осигурања Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

28. ПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА (наставак)

Реосигурање и саосигурање (наставак)

Максимални самопридржај за 2013. годину:

Врста осигурања		Износ максималног самопридржаја у КМ
01	Осигурање од посљедица несрећног случаја (незгоде)	60,000
02	Здравствено осигурање	60,000
03	Осигурање путничких возила – каско	100,000
07	Осигурање робе у превозу	400,000
08	Осигурање од пожара и других опасности	500,000
08	Осигурање од замљотреса	750,000
09.01	Осигурање машина од лома и других опасности	350,000
	Новац и друга средства плаћања за вријеме манипулације на благајнама, шалтерима, на уплатно исплатним мјестима и другим смјестиштима у објекту од ризика разбојништва	10,000
09.02.II/2	Остали ставови тарифне групе 2	100,000
09.02	Остале тарифне групе осигурања од опасности провалне крађе и разбојништва	100,000
09	Остала непоменута осигурања из врсте 09 – Остала осигурања имовине	100,000
10	Осигурање одговорности власника, корисника, моторних возила за штету причињену трећим лицима	200,000
10.03	Осигурање превозника за робу приликом транспорта на копну	400,000
13	Осигурање од опште грађанске одговорности	150,000
16	Пожар и лом машина	175,000
	Сва остала непоменута осигурања	30,000

Друштво је непокривене вишкове ризика изнад максималног самопридржаја у 2013. години, обезбјеђивало закључивањем ексцедентног уговора о реосигурању имовинских ризика, ХЛ уговором о реосигурању ризика домаће аутоодговорности и транспортних ризика са Босна Ре.

Уговором о ексцедентном реосигурању имовинских ризика реосигурани су вишкови ризика изнад самопридржаја цедента у периоду 01.01.-31.12.2013. године сљедећих осигурања:

1. Осигурање имовине од пожара и других опасности;
  - 1.1. Осигурање од пожара и других опасности изван индустрије и занатства;
  - 1.2. Осигурање од пожара и других опасности у индустрији и занатству;
  - 1.3. Осигурање од пожара имовине електропривреде;
2. Осигурање техничких грана;
  - 2.1. Осигурање машина од лома;
  - 2.2. Осигурање машинске опреме електропривредних организација од лома;
  - 2.3. Осигурање објеката у изградњи;
  - 2.4. Осигурање објеката у монтажи;
3. Остала осигурања имовине;
  - 3.1. Осигурање од опасности провалне крађе и разбојништва;
  - 3.2. Осигурање филмских предузећа;
  - 3.3. Комбиновано осигурање рачунара;
  - 3.4. Осигурање залиха у хладњачама;
4. Осигурање одговорности;
  - 4.1. Осигурање уговорене одговорности извођача грађевинских радова;
  - 4.2. Осигурање уговорене одговорности извођача монтажних радова;
5. Осигурање финансијских губитака;
  - 5.1. Осигурање од опасности прекида рада усљед опасности од пожара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

29. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

29.1. Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Друштва. Управни одбор Друштва разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и увјерења да ће Друштво бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита акционара, преко оптимизације дуга и капитала. Такође, Управни одбор Друштва разматра адекватност капитала и гарантног фонда (напомена 19) са циљем одрживости капитала изнад прописаног нивоа од стране регулатора.

Структура капитала Друштва укључује, готовину и готовинске еквиваленте и капитал који се састоји од акцијског капитала, резерви и нераспоређеног добитка. Управни одбор Друштва прегледа структуру капитала по потреби.

Обзиром да Друштво нема обавеза по кредитима Друштво није вршило обрачун показатеља задужености, умањене за стање готовине са стањем капитала.

29.2. Значајне рачуноводствене политике

Детаљи значајних рачуноводствених политика и усвојених метода, укључујући и критерије за признавање, на основу мјерења и на основу тога који су приходи и трошкови признати, у погледу на сваку од класа финансијских средстава, финансијских обавеза и власничких инструмената објелодањени су у напмени 3 уз ове финансијске извјештаје.

29.3. Категорије финансијских инструмената

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2013.	2012.
Финансијска средства		
Кредити и потраживања (укључујући готовину и готовинске еквиваленте)	5,848,299	6,028,441
Финансијска средства расположива за продају	877,818	966,905
Финансијска средства у посједу до доспијећа	202,841	244,819
	<u>6,928,958</u>	<u>7,240,165</u>
Финансијске обавезе		
По амортизованом трошку	102,708	87,516
	<u>102,708</u>	<u>87,516</u>

29.4. Циљ управљања финансијским ризиком

Друштво надзире и управља финансијским ризиком који се односи на операције Друштва кроз интерне извјештаје о ризику, који анализирају изложеност према степену и величини ризика. Ови ризици укључују кредитни ризик и ризик ликвидности.

29.4.1. Управљање валутним ризиком

С обзиром да је Конвертибилна марка (КМ) везана за ЕУР, Друштво није изложено ризику промјене курса ЕУР, а нема изложености ни према другим валутама.

29.4.2. Управљање каматним ризиком

Друштво је изложено каматном ризику на пољу орочавања новчаних средстава у комерцијалним банкама, које повремено мијењају висине каматних стопа на орочене депозите.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјењиве каматне стопе орочених депозита, анализа је припремљена под претпоставком стања на крају извјештајног периода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

29. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

29.4. Циљ управљања финансијским ризиком (наставак)

29.4.2. Управљање каматним ризиком (наставак)

Анализа осјетљивости (наставак)

У случају да је каматна стопа на орочене депозите на дан 31. децембра 2013. године била већа/мања за 0.1 процентни поен на годишњем нивоу, уз остале непромијењене варијабле, нето добитак Друштва за годину која се завршава на дан 31. децембра 2013. године био би већи/мањи за износ од 4,486 Конвертибилних марака (2012. године – 4,558 Конвертибилних марака), као резултат већег/мањег прихода камата.

29.4.3. Управљање кредитним ризиком

Кредитни ризик се односи на ризик да друга страна неће испунити своје уговорне обавезе што ће резултирати финансијским губитком Друштва. Друштво је усвојило политику да послује само са кредитно поузданим странкама и да обезбиједи довољно колатерала, гдје се покаже као потребно, као средство за умањење ризика и финансијских губитака.

Изложеност Друштва и кредитна способност клијената се стално надгледају, а укупна вриједност закључених трансакција је раздијељена између одобрених клијената. Кредитна изложеност контролише се ограничењима клијената које годишње прегледа и одобрава Руководство Друштва.

Друштво нема значајну изложеност кредитном ризику ни према једном купцу или групи купаца који имају сличне особине. Друштво дефинише купце да имају сличне особине ако су повезана лица.

Максимална изложеност кредитном ризику је нето књиговодствена вриједност финансијских средстава приказана у финансијским извјештајима.

29.4.4. Управљање ризиком ликвидности

Крајња одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Друштва, које је изградило одговарајући оквир за управљање ризиком ликвидности у складу са краткорочним, средњорочним и дугорочним потребама за управљање ликвидношћу Друштва. Друштво управља овим ризиком одржавањем адекватних резерви, тиме што константно надгледа прогнозиране и стварне новчане токове и упоређује профиле доспијећа финансијских средстава и обавеза. Управљање ризиком ликвидности Друштво остварује кроз дневно праћење динамике доспијећа обавеза и могућности наплате потраживања.

У спровођењу праћења ликвидности, Друштво се придржава одређених принципа установљених Одлуком о начину утврђивања и праћењу ликвидности друштва за осигурање и Одлуком о систему интерних контрола и управљању ризицима у пословању друштва за осигурање, и на тај начин се штити од прекомјерне изложености ризику рочне и структурне неусклађености имовине са обавезама, односно немогућности Друштва да у цјелини и благовремено измирује своје доспјеле и будуће обавезе. Руководство Друштва свакодневно разматра извештај о стању жиро рачуна и стању депозита.

На основу идентификације расположивих средстава и дневно утврђених потреба, доноси се одлука о коришћењу средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

29. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

29.4. Циљ управљања финансијским ризиком (наставак)

29.4.4. Управљање ризиком ликвидности (наставак)

Табела за каматни ризик и ризик ликвидности

Табела је састављена на основу недисконтованих новчаних токова финансијских средстава укључујући и камате на та средства које ће бити зарађене, осим на средства за која Друштво очекује да ће се новчани ток појавити у наредном периоду.

Сљедећа табела детаљно приказује преостала уговорена доспијећа Друштва за недериватне финансијске обавезе. Табела укључује новчане токове камата и главница.

Доспијеће финансијских обавеза

	У Конвертибилним маркама					
	До 1 мјесеца	2-3 мјесеца	Од 4 мјесеца до 1 године	1-2 године	Преко 2 године	Укупно
31. децембра 2013.						
Без камата	87,966	14,742	-	-	-	102,708
	<u>87,966</u>	<u>14,742</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>102,708</u>
31. децембра 2012.						
Без камата	72,774	14,742	-	-	-	87,516
	<u>72,774</u>	<u>14,742</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>87,516</u>

Друштво очекује да ће испунити друге обавезе из оперативних новчаних токова и прилива од доспјелих финансијских средстава.

29.5. Фер вриједност финансијских инструмената

Фер вриједност финансијских инструмената књижених по амортизованом трошку

Руководство Друштва сматра да књиговодствени износи финансијских средстава и финансијских обавеза Друштва књижених по амортизованом трошку у финансијским извјештајима имају приближно исту вриједност као њихова фер вриједност.

Технике процјене и претпоставке које се користе у сврху мјерења фер вриједности

Фер вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза одређује се на сљедећи начин:

- Фер вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза са стандардним условима и којима се тргује на активним ликвидним тржиштима одређује се према котираној тржишној цијени;
- Фер вриједност осталих финансијских средстава и финансијских обавеза (искључујући деривативне инструменте) се одређује у складу са генерално прихваћеним моделима одређивања цијена на основу анализе дисконтованог новчаног тока кориштењем цијена из постојећих тржишних трансакција.

Мјерења фер вриједности која су призната у билансу стања

Сљедећа табела приказује анализу финансијских инструмената који су исказани након иницијалног признавања по фер вриједности, груписани у нивое 1 до 3, до нивоа до којег је могуће процијенити фер вриједност:

- Ниво 1 мјерења фер вриједности чине они финансијски инструменти чија је фер вриједност утврђена на бази котираних цијена (некоригованих) на активним тржиштима за идентичну имовину или обавезе;

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

29. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (НАСТАВАК)

29.4. Циљ управљања финансијским ризиком (наставак)

29.5. Фер вриједност финансијских инструмената (наставак)

Мјерења фер вриједности која су призната у билансу стања (наставак)

- Ниво 2 мјерења фер вриједности чине они финансијски инструменти чија је фер вриједност утврђена на основу улазних информација другачијих од котираних цијена укључених у Ниво 1 и који се могу процијенити за имовину или обавезу, или директно (нпр. као цијене) или индиректно (нпр. настали из цијена); и
- Ниво 3 мјерења фер вриједности чине они финансијски инструменти чија је фер вриједност утврђена техникама процјене које укључују улазне информације везано за имовину или обавезу, а које нису засноване на очигледним тржишним подацима.

	У Конвертибилним маркама			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31. децембар 2013.				
Финансијска средства расположива за продају				
Хартије од вриједности и обвезнице које котирају на берзи	877,818	-	-	877,818
	<u>877,818</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>877,818</u>

30. МИШЉЕЊЕ ОВЛАШЋЕНОГ АКТУАРА

Подаци наведени у овим финансијским извјештајима представљају поуздан основ за обрачунавање и исказивање позиција на које овлаштени актуар даје своје мишљење.

У складу са чланом 20. став 6. Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број 17/05, 01/06, 64/06 и 74/10) и Одлуком о садржају мишљења овлашћеног актуара („Службени гласник Републике Српске“, број 15/07), и у складу са Правилником о садржају мишљења овлашћеног актуара („Службени гласник Републике Српске“ број 15/2008), Друштво је обавезно да прибави оцјену и мишљење овлашћеног актуара о прописаним финансијским извештајима за 2013. годину, Годишњем извјештају о пословању, актима пословне политике, помоћним књигама и другој потребној пословној документацији. Након извршене контроле, овлашћени актуар (Предраг Ковачевић) је 5. марта 2014. године изразио позитивно мишљење о финансијским извештајима и годишњем извјештају о пословању Друштва за 2013. годину.

31. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

31.1. Информације о сегментима

Друштво је усвојило IFRS 8 “Оперативни сегменти” и почело да га примјењује од 1. јануара 2010. године. Наведени IFRS 8 захтијева идентификовање оперативних сегмената на бази интерних извјештаја о компонентама Друштва које се редовно прегледају од стране руководиоца надлежних за доношење кључних одлука, а у циљу алокације адекватних ресурса наведеним сегментима, као и анализе њихових резултата. Информације о сегментима су анализирани на бази врста услуга премије осигурања, које су посматране у складу са процентима мјеродавне премије за поједине сегменте Друштва.

На дан 31. децембра 2013. године, извјештајни сегменти Друштва, у складу са IFRS 8, су следећи видови осигурања:

1. Имовина, и
2. Лица.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

31. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

31.2. Приходи и резултати сегмената

Приходи и резултати сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2013. године дати су у прегледу који слиједи:

2013. година	Напомене	У Конвертибилним маркама		
		Имовина	Лица	Укупно
Пословни приходи и расходи				
Приходи од премије осигурања и други пословни приходи	5	3,823,058	728,202	4,551,260
Функционални доприноси	6	(94,402)	(17,981)	(112,383)
Накнаде штета из осигурања и расходи реосигурања	7	(1,365,281)	(260,053)	(1,625,334)
Трошкови спровођења осигурања	8	(2,254,072)	(429,347)	(2,683,419)
Пословни добитак		109,304	20,821	130,124
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ				
Финансијски приходи	9	269,765	51,384	321,149
		<u>269,765</u>	<u>51,384</u>	<u>321,149</u>
ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ				
Остали приходи		107,148	20,409	127,557
Остали расходи	10	(44,475)	(8,471)	(52,946)
		<u>62,673</u>	<u>11,938</u>	<u>74,611</u>
Расходи од усклађивања вриједности имовине		<u>(16,817)</u>	<u>(3,203)</u>	<u>(20,020)</u>
ДОБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА				
Порез на добитак	25	424,924	80,940	505,864
		<u>(26,644)</u>	<u>(5,075)</u>	<u>(31,719)</u>
НЕТО ДОБИТАК ПЕРИОДА		398,280	75,865	474,145
ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ				
Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају		52,075	9,919	61,994
УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		450,355	85,784	536,139

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

31. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

31.2. Приходи и резултати сегмената (наставак)

2012. година	Напомене	У Конвертибилним маркама		
		Имовина	Лица	Укупно
Пословни приходи и расходи				
Приходи од премије осигурања и други пословни приходи	5	2,889,449	591,815	3,481,264
Функционални доприноси	6	(67,266)	(13,777)	(81,043)
Накнаде штета из осигурања и расходи реосигурања	7	(1,057,484)	(216,593)	(1,274,077)
Трошкови спровођења осигурања	8	(1,626,468)	(333,132)	(1,959,600)
Пословни добитак		<u>138,231</u>	<u>28,313</u>	<u>166,544</u>
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ				
Финансијски приходи	9	235,490	48,233	283,723
Финансијски расходи		-	-	-
		<u>235,490</u>	<u>48,233</u>	<u>283,723</u>
ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ				
Остали приходи		2	-	2
Остали расходи	10	(64,789)	(13,270)	(78,059)
		<u>(64,787)</u>	<u>(13,270)</u>	<u>(78,057)</u>
ДОБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА				
Порез на добитак	25	308,934	63,276	372,210
		<u>(17,202)</u>	<u>(3,523)</u>	<u>(20,725)</u>
НЕТО ДОБИТАК ПЕРИОДА		<u>291,732</u>	<u>59,753</u>	<u>351,485</u>
ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ				
Нереализовани добитици по основу финансијских средстава расположивих за продају		130,712	26,772	157,484
УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		<u>422,444</u>	<u>86,525</u>	<u>508,969</u>

Приходи и резултати сегмената приказани у претходним табелама (за 2013. и 2012. годину) представљају приходе генерисане од продаје осигурања. Приходи између сегмената у току године су елиминисани.

Рачуноводствене политике извјештајних сегмената су идентичне као и рачуноводствене политике Друштва описане у напмени 3. Добитак сегмента представља профит сваког сегмента, са укљученом алокацијом свих трошкова, и то на бази прихода остварних од стране сваког сегмента посебно. То представља критеријум који се извјештава према руководиоцима надлежним за доношење кључних одлука, у циљу алокације адекватних ресурса сегментима, као и анализе њихових резултата.

Приходи Друштва су детаљно приказани у напмени 5 уз финансијске извјештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

31. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

31.3. Средства и обавезе сегмената

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2013. године дати су у прегледу који слиједи:

2013. година	Напомене	Имовина	У Конвертибилним маркама	
			Лица	Укупно
АКТИВА				
Стална средства				
Некретнине и опрема	11	766,565	146,012	912,577
Нематеријална улагања	11	24,510	4,669	29,179
Инвестиционе некретнине		1,384,625	263,738	1,648,363
Дугорочни финансијски пласмани	12	2,490,727	474,424	2,965,151
		<u>4,666,427</u>	<u>888,843</u>	<u>5,555,270</u>
Текућа средства				
Потраживања по основу премије	13	224,760	42,812	267,572
Краткорочни финансијски пласмани	14	3,192,000	608,000	3,800,000
Остала потраживања	15	102,051	19,438	121,489
Залихе материјала		2,057	392	2,449
Дати аванси за услуге		423	81	504
Готовина и готовински еквиваленти	16	364,026	69,338	433,364
Активна временска разграничења		31,440	5,988	37,428
		<u>3,916,757</u>	<u>746,049</u>	<u>4,662,806</u>
УКУПНА АКТИВА		<u>8,583,184</u>	<u>1,634,892</u>	<u>10,218,076</u>
ПАСИВА				
Дугорочна резервисања	20	4,689	893	5,582
Обавезе				
Краткорочне обавезе	21	137,438	26,179	163,617
Резервисања за преносне премије	22	2,461,812	468,917	2,930,729
Резервисање за штете	23	443,134	84,406	527,540
Резервисања за превентиву	24	110,794	21,104	131,898
		<u>3,153,178</u>	<u>600,606</u>	<u>3,753,784</u>
УКУПНО ПАСИВА		<u>3,157,867</u>	<u>601,499</u>	<u>3,759,366</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

31. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА (наставак)

31.3. *Средства и обавезе сегмената (наставак)*

Средства и обавезе сегмената са стањем на дан 31. децембра 2012. године дати су у прегледу који слиједи:

2012. година	Напомене	Имовина	У Конвертибилним маркама	
			Лица	Укупно
АКТИВА				
Стална средства				
	11	730,232	149,565	879,797
	11	23,255	4,763	28,018
	12	2,853,288	584,408	3,437,696
		<u>3,606,775</u>	<u>738,736</u>	<u>4,345,511</u>
Текућа средства				
	13	195,820	40,108	235,928
	14	2,905,000	595,000	3,500,000
	15	136,440	27,945	164,385
		2,446	501	2,947
		38	8	46
	16	416,849	85,379	502,228
		38,243	7,833	46,076
		<u>3,694,836</u>	<u>756,774</u>	<u>4,451,610</u>
УКУПНА АКТИВА		<u>7,301,611</u>	<u>1,495,510</u>	<u>8,797,121</u>
ПАСИВА				
Дугорочна резервисања				
	20	4,564	935	5,499
Обавезе				
	21			
	22	75,176	15,398	90,574
	23	1,647,383	337,416	1,984,799
	24	257,716	52,785	310,501
		67,866	13,900	81,766
		<u>2,048,141</u>	<u>419,499</u>	<u>2,467,640</u>
УКУПНО ПАСИВА		<u>2,052,705</u>	<u>420,434</u>	<u>2,473,139</u>

У циљу праћења резултата сегмената и алокације адекватних ресурса између сегмената, укупна средства и обавезе су алоцирани у извјештајне сегменте. Средства која се заједнички користе од стране извјештајних сегмената, као и обавезе које су заједничке за сегменте, алоциране су на бази остварених прихода сваког извјештајног сегмента засебно.

31.4. *Информације у вези са највећим купцима*

Услијед природе услуга осигурања, Друштво нема значајну концентracију великих осигураника, јер има велики број међусобно независних осигураника са малим појединачним прометом.

31.5. *Географске информације*

Друштво све своје прихода остварује на територији Републике Српске, Федерација Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикт..

32. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

32. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ (наставак)

Често постоје разлике у мишљењу међу државним и ентитетским министарствима и институцијама у вези са правном интерпретацијом законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је 5 година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од 5 година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

33. КОНТРОЛЕ РЕГУЛАТОРА - АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У периоду од 21. октобра 2013. до 9. јануара 2014. године, Друштво је имало контролу од стране регулатора тржишта осигурања у Републици Српској - Агенција за осигурање Републике Српске ("АЗОРС"). Предмет контроле било је рјешавање одштетних захтјева и захтјева за исплатама осигураних сума трећим оштећеним лицима и осигураницима, односно евидентирање, обрада, утврђивање основа и висине, и плаћање одштета и осигураних сума из врста осигурања којима се Друштво бави. Период који је био предмет контроле је 1. јануар 2012. - 30. јуни 2013. године.

Контрола је утврдила следеће:

- *Анализа података и информационог система:* Друштво је према захтјеву АЗОРС-а прије почетка и у току обављања контроле доставило тражене податке о штетама. Утврђено је да достављени подаци представљају добру основу за обрачунае коришћене у записнику АЗОРС.
- *Усклађеност интерног акта друштва којим се рјешавају одштетни захтјеви и законских прописа:* Правилник не садржи одредбе о роковима и начину рјешавања одштетних захтјева из основа аутоодговорности, али не садржи ни одредбе супротне законским и другим прописима, односно Правилник није у супротности са вазећим законским прописима.
- *Информациони систем друштва:* База одштетних захтјева није директно повезана са рачуноводством Друштва. Након одлуке о ликвидацији и давања налога за исплату штете не врши се аутоматски креирање обавезе за исплату штете већ се налози ручно уносе у рачуноводство.
- *Евидентирање накнаде, трошкова снимања насталих ризика, процјене, ликвидације и обавеза по основу штета у главној књизи:* У периоду који је обухваћен контролом утврђено је да подаци евидентирани у пословним књигама Друштва одговарају подацима у Обрацсима (који се достављају АЗОРС-у) на крају обрачуноског периода. У 2013. години, у односу на 2012., смањило се учешће резервисаних судских одштетних захтјева у укупно резервисаним, а повећало се учешће ријешених судских одштетних захтјева у укупно ријешеним одштетним захтјевима. Подаци за 2012. годину који се односе на учешћа резервисаних судских одштетних захтјева у укупно резервисаним су изнад просјека сектора осигурања, док су подаци који се односе на учешће ријешених судских одштетних захтјева у укупно ријешеним одштетним захтјевима испод просјека сектора за осигурање.
- Подаци са достављених спискова обрачунатих и исплаћених одштетних захтјева одговарају подацима из рачуноводствених евиденција и подацима из достављених образаца. У првом полугодишту 2013. године у односу на 2012. годину скраћено је вријеме од датума подношења одштетног захтјева до датума исплате код свих врста осигурања, осим осигурања имовине од пожара и природних сила.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембра 2013. године

33. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАНА БИЛАНСА

До дана објављивања ових финансијских извјештаја нису настали догађаји након датума биланса стања који би захтјевали корекцију или додатна објелодањивања у приложеним финансијским извјештајима.

34. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција биланса стања у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	Конвертибилних марака	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
USD	1.4335	1.4836
CHF	1.5835	1.6191
EUR	1.9558	1.9558